

Statens vegvesen

Notat

Til: 4 Postmottak Region midt
5 Postmottak Region nord
2 Postmottak Region sør
3 Postmottak Region vest
1 Postmottak Region øst
Bodil Rønning Dreyer
Jane Bordal

Fra: Trafikksikkerhet

Kopi:

Saksbehandler/telefon:

Eireen Therese Bjørk / 22075955

Vår dato: 11.02.2016

Vår referanse: 15/229872-3

Tilstandsundersøkelser 2015 – kap 2. Sykkelhjelmer

1. Innledning

Tilstandsundersøkelse kap. 2/2015 – Bruk av sykkelhjelmer ble gjennomført i alle regionene i uke 23, dvs. fra 1. til 5. juni.

Syklister har en meget høy skaderisiko og mange av skadene gjelder skader i hoderegionen. Sykkelhjelmer er i denne forbindelse en meget god beskyttelse. Den samfunnsøkonomiske gevinsten er beregnet til 6 ganger investeringen når det gjelder barn og 3 ganger når det gjelder voksne.

Hensikten med tilstandsundersøkelsen vil være å følge med endringen i bruk av sykkelhjelmer blant barn og voksne syklister over tid.

2. Tidligere undersøkelser

Tilstandsundersøkelse kap. 2 – Bruk av sykkelhjelmer – er gjennomført hvert år siden 1998 som en del av Statens vegvesen sine tilstandsundersøkelser. Vegdirektoratet besluttet i 2005 å utarbeide et nytt opplegg for tilstandsundersøkelse av sykkelhjelmerbruken. Fra og med 2006 skal det registreres i nøyaktig de samme tellepunktene og i hvert tellepunkt skal det registreres i tilnærmet det samme tidsintervallet på dagen som foregående år.

3. Resultater fra hjelmbrukstelingen 2015

Telling av hjelmbruk, etter de regler som er satt opp, er utført av regionene i uke 23.

På landsbasis er i alt 9 073 syklist registrert. I 2013 og 2014 ble henholdsvis 9 876 og 9 453 syklist registrert. Tabell 1 viser hvor mange som er registrert i de ulike aldersgrupper og kjønn i 2015, sammenlignet med årene 2006 til 2015.

Tabell 1 viser at det er registrert færrest barn og flest personer over 17 år. Det er også registrert flere gutter/menn enn jenter/kvinner. Det er totalt registrert 380 færre syklist i 2015 enn i 2014.

Tabell 1 – Antall syklist registrert i ulike aldersgrupper 2006 – 2015

Alder	Under 12 år		12 - 17 år		Over 17 år		Alle aldre		
	Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Begge
2006	407	513	827	1079	3 075	3 668	4 309	5 260	9 569
2007	302	426	749	942	2 978	3 657	4 029	5 025	9 054
2008	216	379	662	1 009	3 177	4 029	4 055	5 417	9 472
2009	428	637	1029	1186	3 088	3 894	4 545	5 717	10 262
2010	414	568	619	907	3 177	4 143	4 210	5 618	9 828
2011	348	518	762	1 029	3 186	4 170	4 296	5 717	10 013
2012	282	384	681	930	3 330	3 929	4 293	5 243	9 536
2013	341	499	788	1 040	3 122	4 086	4 251	5 625	9 876
2014	323	406	807	896	3 011	4 010	4 141	5 312	9 453
2015	376	483	562	771	3 020	3 861	3 958	5 115	9 073

Tabell 2 viser resultatene fra tellingene foretatt av regionene i 2015, sammenlignet med tidligere års resultater.

Tabell 2 – Andel av sykling med hjelm i ulike aldersgrupper i 2015 sammenlignet med resultatene 2006 til 2015*

Alder	Under 12 år			12 - 17 år			Over 17 år			Alle over 12 år			Alle aldre		
	Jenter	Gutter	Begge	Jenter	Gutter	Begge	Kvinner	Menn	Begge	Kvinner	Menn	Begge	Kvinner	Menn	Begge
2006	69,0 %	58,2 %	62,9 %	28,8 %	22,1 %	25,0 %	30,0 %	37,4 %	34,0 %	29,2 %	33,9 %	31,8 %	34,0 %	35,2 %	34,8 %
2007	68,2 %	61,0 %	64,2 %	32,4 %	26,3 %	28,7 %	35,7 %	45,3 %	40,9 %	34,4 %	41,1 %	38,1 %	38,0 %	42,2 %	40,6 %
2008	81,6 %	66,4 %	71,4 %	25,0 %	16,5 %	19,7 %	34,8 %	41,1 %	38,4 %	32,9 %	36,6 %	35,1 %	33,4 %	35,5 %	34,8 %
2009	84,6 %	68,5 %	75,0 %	37,9 %	29,2 %	33,5 %	37,0 %	46,8 %	42,7 %	37,5 %	42,7 %	40,5 %	41,5 %	45,7 %	44,0 %
2010	85,5 %	74,4 %	79,1 %	27,7 %	18,3 %	22,0 %	45,1 %	52,7 %	49,5 %	43,0 %	47,1 %	45,5 %	46,8 %	49,6 %	48,5 %
2011	80,1 %	68,6 %	73,0 %	44,0 %	41,6 %	42,6 %	46,1 %	54,4 %	51,1 %	45,5 %	50,9 %	48,9 %	47,7 %	52,6 %	50,8 %
2012	79,1 %	66,4 %	72,8 %	38,7 %	28,9 %	32,4 %	45,5 %	55,3 %	50,9 %	44,1 %	49,6 %	47,2 %	46,2 %	51,1 %	48,9 %
2013	73,3 %	76,8 %	75,4 %	39,1 %	32,3 %	35,5 %	51,9 %	58,4 %	55,7 %	49,2 %	53,9 %	52,0 %	51,1 %	55,7 %	53,8 %
2014	83,1 %	72,3 %	76,7 %	32,5 %	31,0 %	31,8 %	49,9 %	55,3 %	53,1 %	46,7 %	51,1 %	49,3 %	49,5 %	52,5 %	51,3 %
2015	87,7 %	85,5 %	86,6 %	42,9 %	33,8 %	38,4 %	58,0 %	60,5 %	59,3 %	55,9 %	56,2 %	56,1 %	59,1 %	59,1 %	59,1 %

*Tallene er vektet med trafikkarbeid

Hjelmbruken i landet er i 2015 registrert til 59,1 %, en oppgang på 7,8 prosentpoeng fra 2014. Blant barna er hjelmbruken 87,7 % blant jentene og 85,5 % blant guttene. I forhold til undersøkelsen i 2014 viser dette en oppgang for jentene på 4,6 prosentpoeng og en oppgang for guttene på 13,2 prosentpoeng. Hjelmbruken hos jenter i aldersgruppen 12 – 17 år har en oppgang på 10,4 prosentpoeng og for gutter i samme aldersgruppe har hjelmbruken gått opp med 2,8 prosentpoeng. For de som er eldre enn 17 år ligger bruksprosenten på 58 % for kvinner og 60,5 % for menn, noe som viser en oppgang for både

kvinne og menn på hhv 8,1 og 5,2 prosentpoeng. Resultatene for 2015 viser at det er en oppgang i hjelmb Bruken for alle aldersgrupper og for begge kjønn.

4. Måltall

I nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg var det satt som mål at hjelmb Bruken blant barn under 12 år skulle øke til 85 % og at hjelmb Bruken for ungdom over 12 år og voksne skulle øke til 50 % i 2014.

5. Måloppnåelse

Undersøkelsen for 2015 viser en oppgang på 7,8 prosentpoeng i forhold til undersøkelsen i 2014, alle aldersgrupper sett under ett.

Når det gjelder barn under 12 år ligger resultatet for 2015 (86,6 %) 1,6 prosentpoeng høyere enn målsettingen for 2014, mens resultatet for voksne/ungdom over 12 år (56,1 %) ligger 6,1 prosentpoeng over målsettingen for 2014.

Mens resultatene for 2014 lå under målsettingene for 2014, ligger vi i år over for både barn under 12 år og for voksne/ungdom over 12 år. Siden dette er en utvalgsundersøkelse hvor all registreringen er utført i løpet av en dag, må det påregnes til dels store utslag fra år til år. Årlige endringer kan skyldes værforhold, lokale forhold etc.

Vår vurdering er at det har vært en positiv utvikling for hjelmb bruk i 2015, selv om man tar høyde for eventuelle årlige endringer. I Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2014–2017, er det er satt et tilstandsmål for bruk av sykkelhjelme for 2018, målene satt til 90 % for barn under 12 år og 60 % for ungdom/voksne fra og med 12 år. Selv om resultatene for 2015 er gode er det viktig med et fortsatt fokus på og arbeid mot enda bedre resultater for å kunne nå målene for 2018.

6. Resultater fra regionene

Tabell 3 viser at det er stor variasjon av hjelmb bruk, fordelt på de enkelte aldersgrupper, i regionene.

Tabell 3 – Resultatene fra 2015 og 2014 fordelt på alder pr region

Ar		Øst			Sør			Vest			Midt			Nord		
		Jenter	Gutter	Alle	Jenter	Gutter	Alle	Jenter	Gutter	Alle	Jenter	Gutter	Alle	Jenter	Gutter	Alle
2014	Barn under 12	94,7 %	70,0 %	81,0 %	73,0 %	55,0 %	62,0 %	78,0 %	84,0 %	81,0 %	72,0 %	84,0 %	78,0 %	84,0 %	85,0 %	85,0 %
2015		87,5 %	81,7 %	84,5 %	79,3 %	85,3 %	82,6 %	94,1 %	88,7 %	90,7 %	91,3 %	93,2 %	92,2 %	89,7 %	83,3 %	86,0 %
2014	Ungdom 12-17	29,1 %	33,0 %	51,0 %	38,0 %	35,0 %	37,0 %	27,0 %	30,0 %	28,0 %	24,0 %	39,0 %	20,0 %	62,0 %	39,0 %	51,0 %
2015		47,5 %	37,6 %	42,0 %	36,4 %	32,8 %	34,5 %	47,8 %	35,0 %	39,7 %	25,9 %	11,9 %	17,4 %	55,4 %	52,2 %	53,4 %
2014	Voksen over 17	50,2 %	52,0 %	51,0 %	43,0 %	51,0 %	48,0 %	47,0 %	66,0 %	58,0 %	50,0 %	48,0 %	50,0 %	72,0 %	66,0 %	70,0 %
2015		57,5 %	64,1 %	61,4 %	51,9 %	57,3 %	54,7 %	57,5 %	60,1 %	59,0 %	57,2 %	49,2 %	52,7 %	80,1 %	71,3 %	74,9 %

Når antall registrerte deles inn i fem regioner vil prosentandelen svinge kraftig fra år til år i gruppen for barn og ungdom. I gruppen for voksne ser man også variasjoner, men siden antallet registrerte er vesentlig høyere vil slike lokale variasjoner ikke slå ut på samme måte.